

gospodarske, obertniške in narodne.

Lzhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 19. decembra 1860.

O sadjoreji.

Pogovor učitelja z učenci v nedeljski šoli.

Učitelj. No, Jože! kaj pa si primemljaj v šolo?

Jože. Jabelko, ki so mi ga mati dali.

U. Ste jih veliko pridelali letos?

J. Mi imamo jablano za hišo, ki je vsako leto polna in tudi letos.

U. Že mora biti dobrega plemena, v zavetji in dobri zemlji.

Blagoslovil je ljubi Bog letos v našem kraji le češnjje, hruške, in — kaj še?

Orehe! — zakričijo učenci.

U. Res je, in če bote pridni in se lepo obnašali, vam bojo mamke vaše dobrih orehovitih potic o Božiču spekle, da bote veseli.

Veliko, veliko se je pri nas letos češnjj pozobalo in hrušek pojelo, tudi lepa reč nasušilo, sto in sto košev so jih pa tudi košarji na Koroško znosili. Dobro došlo našim ubogim Lomčenom, ki večidel s svojo obertnijo si težavno kruh služijo.

Ostale slabše hruške so posestniki stolkli in v pijačo združgali, ter po 3, 4, 5, 10, marsikteri marljivi kmetje celo 18 polovnjakov hruševca pripravili. Lahko si bo pridni gospodar celo leto rebra zamakoval, pa še kak polovnjak prodal. „Lenúha pa čaka prazen bokal in pa stergan rokav“.

Tudi orehi so letos prav bogato obrodili; marsikter kmet je za nje po 10, 15, 20 do 30 gold. potegnili, kajti prav lahko in drago so jih prodajali.

Okoli in okoli lepa pomoč, kjer je sadje pri hiši. Da bi le naši gospodarji še bolj marljivo in umnejše sadjoreje se poprijeli!

Ne bom očital napak, ki jih brez števila o tej reči zapazimo; le nekatere opravila pri sadjoreji bi kmetom, pa tudi že vam, ki boste kedaj tudi kmetovali, prav živo priporočal.

Ne bom govoril o ravnanji drevesc v prvi dōbi, dokler nimajo debelosti krajnskega cepca ali celó ročnika. Takih dreves pa, bodi si divjak ali cepljenec, naj kmet na vert vsadi v pripravno dobro zemljo — ne v puh-livo, rodo kremenico ali v mokro težko ilovco — ampak kjer trava veselo in spešno raste. Divjak — ni treba, da bi bil seženj, zadosti je tri, štiri pedí visok naj se še le drugo leto, ko je presajen bil, cepi, da se dobro ukorenini. K cepljencu pa naj se vsadi raven, močan najboljši hrastov kol, visokosti in debelosti čverstega plotnika, kateremu se nekoliko dni po sajenji še le drevesce priveže. In za to podporo je tako dolgo skerbeti, dokler ni drevo tako krepko, da mu vetrovi itd. ne morejo več škodovati.

To je prvo priporočilo.

Drugo je. Naj se drevesa, če se pase po ledinah, kjer so sadúnosnice nasajene, poprej dobro okovarijo s kakim ternjem, starimi koši itd. Živina rada objeda mlado drevje, ali se ob drevesa derga, in jih dostikrat podere, da še tudi v zlo pridejo.

Tretje je. Če drevce klaverno raste, naj se mu z

matiko, gnojem, najbolje s knalovno pomaga, to je, v jeseni okoplje in pognoji.

Četerto je. Škodljive mladike, ki iz korenin, debela ali debelih vej kviško poganjajo, je treba proti trebiti, rane pa z drevesno mažo ali odelano ilovko zamazati.

Peto je. Merčesi, hrošci ali kebrji in gosence so, berž ko se zapazijo, ali še v perji in listji ognjidene odpraviti in zatirati.

„Take reči smo že večkrat slišali“ — boste rekli.

Slišali, pa storili ne; to pa drevju nič ni hasnilo. Bolj odrašeni fantiči pa tudi deklice že lahko eno ali drugo omenjenih opravil doveršite!

Le po njem! Vzemi ponošeno košarico ali slamnico, in nanosi okoli dreves pregnjatih plev, knalovne itd. ali vsaj okopaj jih. Če vidiš na drevesu mahá ali zaferlenega listja, le doli ž njim! Take dela se tudi pozimi lahko opravljajo, če ni zmerzla zemlja in preveč snega.

Še enkrat, ljubi otroci! lotite se prav marljivo sadjoreje; veselilo vas bo viditi, drevesca čversto napredovati, pa še bolj se boste radovali, v kratkih letih ž njih dobrega sadú oberati.

Še o hasnosti reje orehovitih dreves vam hočem nekaj povedati, kar se zlo v nemar pušča.

Oreh je na več strani koristno drevo, posebne vrednosti pa na dvorišču in med poslopji. Oreh v dobri zemlji prerase na visokost vsako poslopje na kmetih, toraj strelo na-se poteguje in od poslopja odteguje poleti, kajti strela rada v visoke stvari udarja. Le tak blizo poslopja ne sme stati, da bi se veje strehe dotikale. Lahko bi blisk po veji v streho šinil. Primerilo se je že večkrat, da je eno pogorelo, drugo pa je košati oreh obvaroval. Kmet pripelja s snopjem naložen voz; če nima kozólca, ga pod oreh v zavetje postavi. Delavec veselo dela pod košatim orehom, se v senci hladi, dete sladko spi. Orehovo listje dá dobro steljo, pa tudi dobro pažev, bčele pozimi mraza obvarovati. In kdo nima rad orehovitih štrukljev in potice? Nekteri bolj ko pečenko. Koliko čislajo in drago plačujejo mizarji orehov les, je vsakemu znano.

Gotovo je toraj vredno orehovo drevje, da se ga več zaplodi. Ne bodimo sebičniki. Ne govorimo, kakor malo-vredni nehvaležnik: „Kaj bom drevje sadil, ker me po njegovem sadji nikoli ne bodo zobje boleli“. Naši spredniki so o tej reči mnogo za nas storili. Bodimo hvaležni njim in glejmo, da tudi mi za naše potomce kaj storimo; saj tudi zapoved do bližnjega to od nas tirja!

Peter Musi, učitelj.

Koza kmetijstvu koristna žival.

(Konec).

Koza je, kar kermo v hlevu zadeva, zlo zberčna žival, posebno kadar se je iz goratih krajev na ravno polje prignala in se v hlevu redí. Pa tudi, če tudi v hribih ostane, je koza res prava kočljivka in potratí nepotrebno klaje več ali manj, kar se ji je dá. Dostikrat izhaja njena potrata od tod, ker se ji premalo stelje poklada; zakaj koza ima rada